(૬૦)

પ્ર.૧ (ક) નીચેના પાઠની પૂર્તિ કરો. **(૨૪)**

૧. સમણે **નિગ્ગંથે ફાસુય એસણિજ્જેણં અસણં પાણં ખાઈમં** સાઈમં

૨. કઓ **કાઈઓ વાઈઓ માણસિઓ ઉસ્સુત્તો ઉમ્મગ્ગો અકપ્પો** અકરણિજ્જો

૩. જિણાણં **જાવયાણં તિન્નાણં તારયાણં બુદ્ધાણં બોહયાણં મુત્તાણં** મોયગાણં

૪. અન્નત્થ **ઉસસિએણં નીસસિએણં ખાસિએણં છીએણં જંભાઈએણં ઉડ્ડુએણં** વાયનિસગ્ગેણં

૫. એવા બીજા **થૂલ મૃષાવાદ વેરમણં વ્રતના પંચ અઈયારા જાણિયવ્વા** ન સમાયરિયવ્વા

૬. જં કિંચિ **મિચ્છાએ મણ દુક્કડાએ વય દુક્કડાએ કાય દુક્કડાએ કોહાએ માણાએ** માયાએ

૭. સાડીકમ્મે **ભાડી કમ્મે ફોડી કમ્મે દંત વાણિજ્જે લક્ખ વાણિજ્જે કેસ વાણિજ્જે રસ વાણિજ્જે** વિસ વાણિજ્જે

૮. ચઉવ્વિહે **અણત્થા દંડે પન્નતે તં જહા અવજ્ઝાણાચરિયં પમાયાચરિયં હિંસપ્પયાણં** પાવકમ્મોવએસં

(ખ) નીચેના શબ્દોના ગુજરાતીમાં અર્થ લખો. **(૮)**

	જવાબ		જવાબ
૧. એવમાઈ એહિં	**ઈત્યાદિ**	૨. મયલ	**અચલ–સ્થિર સ્વરૂપ**
૩. ન સોહિયં	**શુદ્ધતાપૂર્વક કર્યું ન હોય**	૪. નિંદામિ	**આત્મસાક્ષીએ નિંદા કરું છું**
૫. ચંદેસુ	**ચંદ્રમાઓથી પણ**	૬. દગ	**સચિત્ત પાણી**
૭. પઉમપ્પહં	**શ્રી પદ્મપ્રભ સ્વામી**	૮. નમો આયરિયાણં	**આચાર્ય ભગવંતોને નમસ્કાર હો**

(ગ) નીચેના શબ્દોના મૂળ પાઠ લખો. **(૮)**

	મૂળ પાઠ		મૂળ પાઠ
૧. દર્શનના ધારક	**દંસણ ધરાણં**	૨. સમ્યક્ પ્રકારે	**સમ્મં**
૩. ત્રણ વાર	**તિક્ખુત્તો**	૪. છીંક આવવાથી	**છીએણં**
૫. પ્રસન્ન થાઓ	**પસીયંતુ**	૬. સાવદ્ય, પાપકારી	**સાવજ્જં**
૭. લોકના નાથ	**લોગનાહાણં**	૮. બાધા–પીડા રહિત	**મવ્વાબાહ**

(ઘ) સામાયિકના દોષના આધારે લખો. **(૩)**

૧. મનનો ૮ મો – **રોષ દોષ – સામાયિકમાં રાગ–દ્વેષના વિચાર કરવા.**

૨. વચનનો ૧૦ મો – **મુમ્મુણ દોષ – સ્પષ્ટ ઉચ્ચાર વિના ગુણગુણ બોલવું.**

૩. કાયાનો ૫ મો – **આલંબન દોષ – સામાયિકમાં ટેકો લઈને બેસવું.**

(ચ) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ લખો. **(૧૦)**

	જવાબ
૧. શલ્ય કેટલા છે? કયા કયા?	**ત્રણ. માયા, નિદાન, મિથ્યાત્વ**
૨. દેવતા અને કંથવાને કેટલી ઈન્દ્રિય હોય?	**પાંચ અને ત્રણ**
૩. આપણને આઠ દાન કોણ આપે છે?	**તીર્થંકર ભગવાન**
૪. સામાયિકમાં છ અથવા આઠ કોટિએ કોણ પચ્ચકખાણ કરે?	**શ્રાવક**
૫. ગુણ સ્તુતિ અને ઉત્કીર્તનનો પાઠ કયો છે?	**નમોત્થુણં અને લોગસ્સ**
૬. પાવાણં કમ્માણં એટલે શું? તે કેટલા છે?	**પાવાણં–પાપ ૧૮, કમ્માણં–કર્મ ૮**
૭. સામાયિકમાં સેલવાળી ઘડિયાળ કે ઓટોમેટીક ઘડિયાળ પહેરાય?	**સેલવાળી–ના, ઓટોમેટીક–હા**
૮. વ્રતભંગ માટે તૈયાર થવું તે પાપનું કયું પગથિયું છે? તેને શું કહેવાય?	**ત્રીજું, અતિચાર**

૯. સામાયિકમાં કઈ કઈ સંજ્ઞાથી દૂર રહેવું જોઈએ?

જ. આહાર સંજ્ઞા, ભય સંજ્ઞા, મૈથુન સંજ્ઞા, પરિગ્રહ સંજ્ઞા.

૧૦. તીર્થંકરો સૂર્યથી પણ અધિક પ્રકાશ કરનારા કઈ રીતે?

જ. સૂર્ય તો મર્યાદિત ક્ષેત્રને પ્રકાશિત કરે છે, જ્યારે તીર્થંકરો પોતાના કેવળજ્ઞાનથી બધા દ્રવ્ય, ક્ષેત્ર, કાળ અને ભાવને પ્રકાશિત કરે છે.

(છ) ખાલી જગ્યા પૂરો. **(૭)**

	જવાબ
૧. સામાયિકમાં .... નો ત્યાગ કરવામાં આવે છે.	**સાવદ્યયોગ**
૨. પહેલું નમોત્થુણં .... ને કરવામાં આવે છે.	**સિદ્ધ ભગવાન**
૩. વિરાધનાના પ્રકાર .... છે.	**૧૦**
૪. .... એટલે શરીરને સ્થિર રાખવું.	**કાઉસ્સગ્ગ**
૫. જૈન સાધુની સામાયિકને .... કહેવાય.	**દીક્ષા**
૬. .... એટલે કાયાથી પંચાંગ નમસ્કાર કરવા.	**વંદિય**
૭. .... એટલે લીધેલા વ્રતને તોડવાની ઈચ્છા કરવી.	**અતિક્રમ**

(૨૦)

પ્ર.૨ (ક) સંસ્કાર વિભાગને આધારે નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ લખો. **(૧૨)**

	જવાબ	
૧. આત્માને કોણ જોઈ શકે છે?	**અરિહંત ભગવાન અને સિદ્ધ ભગવાન**	(૧×૮)
૨. આ દુનિયા શેનાથી ભરેલી છે?	**દુઃખ, રોગ, ક્લેશ, અશાંતિ, ચિંતા, ઉપાધિઓથી**	
૩. શ્રદ્ધા અને વિનય માટે કોને યાદ કરવાના છે?	**શ્રદ્ધા–અમરકુમાર અને વિનય–ગૌતમ સ્વામી**	
૪. ક્યાં અને શું કરવાથી આત્મા અમર બને છે?	**મોક્ષમાં અને ધર્મથી**	
૫. કોનાથી ફૂલી ન જવું અને કોનાથી ડરી ન જવું?	**સુખ અને દુઃખ**	
૬. આપણે મોટા થઈને શું કામ કરશું?	**મહાન કામો, આત્મ ઉદ્ધાર, જગતનું કલ્યાણ**	

૭. પૂ.સાધુ–સાધ્વીજી ગોચરી માટે પધારે ત્યારે શું કરવું?

જ. પધારો, પધારો કહી ૭–૮ ડગલા આગળ જવું તેમ જ ગોચરીના ઘર બતાવવા લઈ જવું.

૮. બધાની કઈ વાત હું માની લઉં છું?

જ. માતા, પિતા, શરીર, ધન બધું મારું છે એવું બધા કહે છેજે હું માની લઉં છું.

૯. જ્ઞાનવૃદ્ધિના બોલ કેટલા છે? ૨,૪,૬ બોલ લખો. (૨×૨)

જ. ૧૧, ૨ – ઊંઘ ઘટાડીને અભ્યાસ કરવાથી જ્ઞાન વધે છે. ૪ – મૌન રાખીન અભ્યાસ કરવાથી જ્ઞાન વધે છે. ૬ – ગુરુનો વિનય કરીને અભ્યાસ કરવાથી જ્ઞાન વધે છે.

૧૦. બીજો અને ચોથો અભિગમ લખો.

જ. બીજો અભિગમ – અચેતનો વિવેક – જેમાં જીવ ન હોય તેને અચેત કહે છે, તેવા છત્રી, લાકડી, ચંપલ આદિ અચેતનો ત્યાગ કરી ગુરુ પાસે જવું.

ચોથો અભિગમ – ઉત્તરાસંગ – મોઢે મુહપત્તિ બાંધવી કે રૂમાલ રાખવો, ખુલ્લા મોઢે બોલવું નહિ.

(ખ) જોડકા જોડો. **(૫)**

(અ)	(બ)	જવાબ
૧. નંદીષેણ	૧. રોગ	**૩. સેવા**
૨. અંજલિકરણ	૨. અભિગમ	**૨. અભિગમ**
૩. મોક્ષ	૩. સેવા	**૫. આનંદ**
૪. ડૉક્ટર	૪. નાશવંત	**૧. રોગ**
૫. સંધ્યાના રંગ	૫. આનંદ	**૪. નાશવંત**

(ગ) હું કોણ છું? મને ઓળખો. **(૩)**

	જવાબ
૧. હું અરૂપી અને અમર છું.	**આત્મા**
૨. આના જેવો ત્યાગ કરવો છે.	**શાલિભદ્ર**
૩. મારો વિનય કરીને અભ્યાસ કરવાથી જ્ઞાન વધે છે.	**ગુરુ**

(૧૦)

પ્ર.૩ વાર્તાના આધારે નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ લખો.

(ક) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ લખો. **(૬)**

૧. વસુમતીને ભરબજારમાં વેચાતી જોઈને કોણે ખરીદી? શા માટે?

જ. ધનાવહ શ્રેષ્ઠિએ કારણ કે તેમણે વિચાર્યું કે આ કન્યા કોઈ ઉચ્ચ ખાનદાનની છે, નકામી કોઈ લંપટના હાથમાં જશે, તેના કરતા મારી પત્ની મૂળાને એ કામમાં આવશે.

૨. પાર્શ્વકુમારે નાગને શું સંભળાવ્યું? નાગ ક્યાં ઉત્પન્ન થયો? શા માટે?

જ. નવકારનો પાઠ. ભવનપતિ નામના દેવોના ઈન્દ્ર ધરણેન્દ્ર તરીકે ઉત્પન્ન થયો કારણ કે નાગનું ધ્યાન નવકારમાં તલ્લીન બન્યું.

૩. નંદીષેણ દીક્ષા લીધા પછી કોની સેવા કરતા હતા? તેમના વખાણ કોણે કર્યા?

જ. ઘરડા, અપંગ, રોગિષ્ઠ કોઈપણ મુનિ હોય તેમની સેવા આનંદ અને ઉમંગથી કરતા હતા. દેવલોકના ઈન્દ્રએ.

(ખ) કોણ બોલે છે અને કોને કહે છે? **(૪)**

૧. હું આપને મારા ખભા પર બેસાડીને લઈ જઈશ.

જ. નંદીષેણ મુનિ રોગી સાધુને કહે છે.

૨. ત્રણ લોકના નાથને કષ્ટ આપીને શા માટે તું પાપકર્મોથી ભારે બની રહ્યો છે?

જ. ધરણેન્દ્ર દેવ મેઘમાળી દેવને કહે છે.

૩. આ તો મારી ભાણેજ વસુમતી.

જ. રાણી મૃગાવતી પોતે બોલે છે.

૪. મરવાનો ઉપાય કરું છું.

જ. છોકરો (નંદીષેણ) સંત મુનિરાજને કહે છે.

(૧૦)

પ્ર.૫ નીચેના કાવ્યની પૂર્તિ કરો.

૧. મારા **જીવનની નૌકા કેરું, તુજ હાથે સુકાન છે, ચાહે ડુબાડે કે તું તારે , પરવશ મારા પ્રાણ છે... લોકો કહેતા આગળ ના વધશો, સાગરમાં તુફાન** છે.

૨. મને વિદ્યા **દેનારા ગુરુને મેં શું આપ્યું; દક્ષિણા દેવાનું, મેં યાદ નથી રાખ્યું (૨) કદી ભેટો થઈ જાતા, હું મોં** સંતાડું છું.

૩. જે સુખ **પામ્યા કર્મ પ્રતાપે, ઝાઝું ગણીને રહીશું સુખેથી, યત્ન કરશું પણ ના ફળે તો, માંગણી કોઈ ના કરીશું મુખેથી, લઈ લેવાની (૨) જો દાનત જાગે, તો દાનવૃત્તિમાં અમે** વાળવાના.

૪. સાધુઓ **સત્તાવીશ ગુણોથી શોભતા, સદ્ગુણોના ભંડાર... સંસારના સુખો સર્વ ક્ષણિક છે, ધર્મમાં શાંતિ અપાર... નમસ્કાર હો એવા પ્રભુને, તેમના વિના નહિ** ઉદ્ધાર.